

NEWS

OF THE NATIONAL ACADEMY OF SCIENCES OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN

SERIES OF SOCIAL AND HUMAN SCIENCES

ISSN 2224-5294

Volume 4, Number 308 (2016), 184 – 189

THE HISTORY OF DEVELOPMENT AND FORMATION OF MODERN DANCE IN KAZAKHSTAN

B. D. Turgumbaeva

Kazakh State Women's Teacher Training University, Almaty, Kazakhstan.

E-mail: banu.turgumbaeva@mail.ru

Key words: history, Kazakh dance, modern, choreography, classical dance.

Abstract. Today in choreography of the dance direction of the highest model is a new contribution of the classical ballet and national-scenic dance.

If literally to translate modern dance, then it means up-to-date dance. It is possible to call this direction the XX century benefit completely. Further this term in choreography has the only direction. This system of dance is connected with such great performers and choreographers as Isadora Duncan, Ruth Saint-Denis, Doris Hemfri, Martha Graham, etc.

This direction has begun to develop in choreography violently from establishment of independence of the country. Because after establishment of independence develop and build free actions of the direction state and the directions of art began to appear.

In this regard it is possible to establish active connection with the leading foreign schools of modern dance for choreographers who work in the youngest directions of choreography. And this opportunity has made a contribution to rapid development of school of modern dance in Kazakhstan. Therefore we believe in formation a modernist style of school in the future at the international level.

The information of history of development and modern choreography in Kazakhstan is given in this article.

ҚАЗАҚСТАНДАҒЫ МОДЕРН БИІНІҢ ҚАЛЫПТАСУЫ ЖӘНЕ ДАМУ ТАРИХЫ

Б. Д. Тұрғымбаева

Қазақ мемлекеттік қыздар педагогикалық университеті, Алматы, Қазақстан

Тірек сөздер: тарих, қазақ биі, модерн, хореография, классикалық би.

Аннотация. Бүгінде хореография бұл жоғары үлгідегі би бағыттары классикалық балет пен халықтық-сахналық бидің жаңашыл үйлесімі болып табылады.

Модерн биін сөзбе-сөз аударғанда қазіргі би деген мағына береді. Бұл бағыт толығымен XX ғасырдың жемісі деп айтуымызға болады. Бұдан әрі бұл термин хореографиядағы жалқы бағытқа ие болды. Бидің бұл жүйесі Айседора Дункан, Рут Сен-Дени, Дорис Хэмфри, Марта Грэхем және т.б. сияқты ұлы орындаушылар мен хореографтардың атымен байланысты.

Хореографиядағы бұл бағыт ел Егемендігін алған кезден бастап қарқынды дами түсті. Өйткені тәуелсіздік алғаннан кейін мемлекеттік және өнер бағыты деңгейінде жаңа бағыттарды дамыту мен құруда еркін іс-әрекеттер мүмкіндігі пайда бола бастады.

Осыған байланысты хореографияның ең жас бағытында қызмет етіп жүрген хореографтарға қазіргі бидің шетелдегі жетекші мектептерімен белсенді байланыс орнатуға мүмкіндік туып отыр. Ал, бұл мүмкіндік Қазақстандағы қазіргі би мектебінің қарқынды дамуына өз үлесін қосты. Сондықтан да біз келешекте халықаралық деңгейдегі модерн мектебінің қалыптасатынына кәміл сенеміз.

Бұл мақалада Қазақстандағы қазіргі заман хореографиясының қалыптасуы мен даму тарихы жайлы мәліметтер берілген.

Модерн биі – қазіргі хореографияның көптеген даму жолдарын анықтайтын би өнерінің жалпы атауы. Бұл Айседора Дункан, Рут Сен-Дени, Дорис Хэмфри, Марта Грэхем және т.б. ұлы орындаушылар мен хореографтардың атымен байланысты көптеген дербес бағыттарды біріктіретін би жүйесі. Модерн биі Еуропа мен Америка елдерінде жүз жыл көлемінде дамып және кез келген қазіргі хореографиялық қойылымдардың ажырамас бір бөлігі болып табылады.

Модернизмнен кейінгі би өнерінің қалыптасуын, бидің көрінісіндегі жаңа тілді, техниканы, сахналық кеңістіктегі стильдік және композициялық әдістерді меңгеруді, дене қимылы сипаттамасының жаңа мүмкіндіктерін, болмыстық бағдарды анықтаудағы басқа да тәсілдерді сипаттайтындығымен айқындалады. Біріншіден, ХХ ғ 80-жылдары бір жағынан мәдениеттің көне тарихынан бастап қазіргі көркемдік ағымына дейін, екінші жағынан, барлық елдер мен халықтардың көркемдік тәжірибесін қарастыратын модерннен кейінгі біртұтастық қалыптасып отыр.

Модерн биі – ХІХ ғ аяғы мен ХХ ғ басында АҚШ пен Германияда пайда болған қазіргі шетел хореографиясының бір бағыты. «Модерн» термині АҚШ-та дәстүрлі балет түрлерін жоққа шығарып, сахналық хореографияны көрсету мақсатында пайда болды. Бұл термин қолданысқа енгеннен кейін, осы бағыттың даму процесінде туындаған еркін би, дунканизм, жалаңаяқ би, ырғақты пластикалық би, мәнерлі, экспрессионисті, абсолютті, жаңа көркем сынды терминдерді қолданыстан ығыстырды.

Жалпы айтқанда, модерн биінің өкілі үшін оның қай ағымға қатыстылығына және өздерінің эстетикалық бағдарламаларын қай кезеңде жариялағандарына қарамастан, олардың пікірінше ХХ ғасыр адамдарының рухани қажеттілігіне жауап беретін жаңа хореографияны құру ниеті болды.

ХХ ғасырдың басында Кеңес Одағында жеке бағыт ретінде пайда болған модерн биі классикалық би эстетикасына қарағанда, кбіраз уақыт дамымады. Модерн биінің мектептері мен оқытушылар өте тапшы болды, өнерде пайда болған жаңа бағыттар кеңеске қарсы деген пікірлер де орын алды.

Бұрынғы классикалық балет өнері үлкен құрметке ие болып, («тіптен балеттің өзінде – барлық планетаның алдында...») идеологиясымен бір қатарда тұрды. Одан басқа, әлемге аты танымал кеңестік халықтық-сахналық би ансамбльдері (Игорь Моисеев ансамблі, Вирский атындағы ансамбль және молдавандардың «ЖОК» ансамблі) үкіметтік және идеологиялық концерттерде қажетті бағыттағы көрсетілімдермен толығып отырды.

КСРО-ға Кубаның қазіргі би ансамблі, Крамер би ансамблі, Филиппин мәдени орталығының би театры, П.Тейлордың басқаруымен би ансамблі, Жозеф Руссильо балет театры және т.б. гастрольдік сапарлармен келгеннен кейін модерн биіне ресми деңгейде қызығушылық туындай бастады. 70-жылдардың ортасында Мәскеу және Ленинградтағы жеке хореографтардың жұмыстарында модерн стиліндегі қойылымдар пайда бола бастады да, ол Кеңестер Одағындағы басқа да қалаларға тарай бастады.

Модерн биінің Қазақстандағы даму тарихы 1974 жылдан, яғни ГИТИС-тің балетмейстерлік бөлімінің талантты түлегі Жанат Байдаралиннің аталған оқу орнын тәмамдап, Алматыға қайтып оралуынан бастау алады. Ол Опера және балет театрында француз композиторы Ф. Пуленктің музыкасына жазылған өзінің «Жанару» атты дипломдық спектаклін қояды. Балеттің негізгі арқауы – Шекспирдің Ромео және Джульеттасы. Жанат Байдаралин мұндағы махаббат тақырыбын ырғақты пластика мен классикалық па арқылы кеңінен ашып көрсеткен.

Балетте Джульеттаның рөлін Мәскеу хореографиялық училищесінің түлегі, 70–80-жылдардағы қазақ балетінің жарық жұлдызы, ҚР Халық әртісі – Зарема Кастеева орындады.

1978 жылы Ж.Байдаралин Ұлы Отан соғысына арналған «Әлия» балетін қойды. Балет қарама-қарсы желіден тұрды. Шығарма желісі Ұлы Отан соғысы жылдарында нәзік қыздың батыр солдатқа айналуына құрылған.

1980 жылы Жанат Байдаралин Қазақ КСР атынан Мәскеу Олимпиадалық ойындарының ашылу салтанатына Құрманғазының «Балбырауын» күйінің қойылымымен қатысты.

Сонымен қатар 1987 жылы Ж.Байдаралиннің жетекшілігімен Жан-Мишель Жаррдың музыкасының желісімен “ХХ ғасыр” атты қазіргі рок-балет қойылды. Спектакль Абай атындағы МАОБТ-да екі рет қойылып, көрермендердің назарын өздеріне қаратты.

Жанат Байдаралин «Бауырым менің Маугли» атты фильміндегі басты рөлдердің бірін сомдаушы, әрі хореографы.

Ол 1991 жылы ТМД-да алғаш рет «Қыпшақ-данс» жеке труппасын құрып, ол бір жылға жуық жұмыс жасады.

1996 жылы Байдаралин қырғыздың “Манас” эпосының мерейтойына арналған үш сағаттық театрландырылған көрініске бас балетмейстер ретінде шақырылды.

Жанат Байдаралин өз өмірінің 20 жылдай уақытын Қазақстандағы модерн биінің идеясына арнады. Әйтсе де еліміздегі қазіргі би бағытындағы ахуал оның шығармашылығының кең қанат жайып, ресми деңгейге көтерілуіне дайын емес еді. 2000 жылы Жанат Байдаралин Америка Үкіметінің The American Dance Festival атты халықаралық хореографиялық фестивалінің грантын ұтып алып, 2001 жылы Америкаға қоныс аударды.

Сондай-ақ Қазақстанда қазіргі биді дамыту мен оны таратуда қазіргі «Самұрық» би театрының пайда болуы елеулі рөл атқарды. Труппаның құрылған кезінен бастап оның көркемдік жетекшісі мен хореографы – Қазақстан Республикасына еңбегі сіңген қайраткер Гүлнар Адамова.

Г. Адамова 1990 жылы А.В. Луначарский атындағы (Мәскеу) Мәскеу театр өнері институтының балетмейстерлік бөлімін бітірген. Институтты тәмамдағаннан кейін Селезнев атындағы Алматы хореографиялық училищесінде қазіргі биден, одан кейін Т. Жүргенов атындағы Өнер академиясында қазіргі хореография мен балет режиссурасынан сабақ берді. Сонымен қатар шетелдерде (Австрия, Польша, Прибалтика) әртүрлі техникаларды меңгеру бойынша білім алды, атақты Web-festival-ға барған. Осы уақыт аралығында опералық театрлар мен хореографиялық училищелерге арналған опералық және драмалық спектакльдердің хореографиясының көптеген концерттік нөмірлері мен көріністері қойылды..

«Самұрық» труппасы 1998 жылы құрылған, труппаның алғашқы орындаушылары бұрынғы гимнаст қыздар болды. Труппа алғаш рет «Билейтін аралар» атты алғашқы Халықаралық қазіргі би фестивалінде ерекше көзге түсті. 2003 ж. бастап «Самұрық» театры мемлекеттік мәртебе алып, қалалық әкімдіктің қоластында жұмыс істейді. Гүлнар Адамованың қазіргі балет труппасы жаңа классикадан бастап contemporary-ға дейінгі хореографияның әртүрлі бағытында жұмыс істейтін Қазақстандағы қазіргі бидің бірден-бір кәсіби ұжымы болып табылады.

Труппаның репертуарына толықметражды спектакльдер мен бір актілі балет, сонымен қатар хореографиялық миниатюраның әртүрлі үлгілері кіреді.

Труппаның құрылғанынан бері қарай оның репертуары барынша кеңейіп, көптеген өзгерістерге ұшырады. Мысалы, алғашқы кезде Қазақстандағы жаңа әртүрлі техникаларға негізделген шығармаларға көңіл бөлінсе, ал хореограф Гүлнар Адамова қазіргі хореографияда ұлттық дәстүрлер мен музыканы, мәдениетті пайдалану мүмкіндігіне көп көңіл бөлді.

Г. Адамованың спектакльдері МАОБТ сахнасында ұдайы көрсетіліп тұрады, би-театрының репертуарына «Second hand», «Джаз-кафе», «Құс жолындағы қоштасу», «Өрмекші», «Жезтырнақ» қойылымдары кіреді.

2000 жылы Т. Жүргенов атындағы Өнер академиясында хореография режиссурасы кафедрасы эксперимент ретінде – «Классикалық балет режиссурасы» мен «Қазіргі би режиссурасы» болып екі бөлімге бөлінді. Қазіргі кезде түлектер Эзау Елена мен Дадарходжаева Альбиналар «Самұрық» труппасында өздерін хореограф ретінде жақсы жақтарынан танылып жүр. Ал, тағы бір түлек Наталья Новикова Одессадағы өткізілген Қазақстан мәдениеті күндерінде, МАОБТ репертуарында жүрген «Таз әнші» спектаклімен көрермендерді жаулап алды.

Қазақстандағы қазіргі бидің дамуына үлкен үлес қосқан – апалы-сіңлілі Гүлмира мен Гүлнар Ғаббасовалар. Олар 1986 жылы Алматы хореографиялық училищесін бітіріп, «би ансамблінің артисі» біліктілігін алып шыққан.

Ал, 1999 жылы Т. Жүргенов атындағы Өнер Академиясын тәмамдап, режиссер-хореограф мамандығы бойынша диплом алды.

2004 жылы Palucca Schule (Дрезден) атты хореографияның Жоғары мектебінен білім алып, Франция, Англия, Португалия, Словения, Ресей сияқты елдердің хореографтарының шеберлік сыныптарынан өтті.

Танымал бишілер көп жылдар бойы Т.Жүргенов атындағы Өнер академиясында, Селезнев атындағы хореографиялық училищеде тәлім берді. Өздерінің жеке мектептерін ашу сынды армандары орындалып, 2007 ж бастап Gabbassov Sisters Company мектебі жұмыс істеп келеді. Ал, 2009 жылы театрдың тұрақты алаңы болды. Кәсіби труппадан бөлек, студияның оқушыларынан тұратын әуесқой топ та бар. Гүлнар және Гүлмира Ғаббасовалардың би театры билегісі келетіндердің студиясы мен шығармашылық эксперименттермен ұдайы шығып жүргендердің алаңдарын біріктірді. Олардың қойылымдары біздің елімізге ғана емес, одан да тысқары жерлердегі қазіргі би жанкүйерлеріне жақсы таныс.

Апалы-сіңлілі Ғаббасовалардың қойылымдары «Көршілер», «Мираколло», «Тамыр», «Уақыт», «Сөзсіз», «Махаббат елесі немесе...», «Әйел жынысты иттер» және т.б.

1999 ж бастап қазақстандық көрермендер жыл сайын Г.Адамованың қазіргі би театрының және апалы-сіңлілі Ғаббасовалардың би театрларының жаңа спектакльдерін көре алады.

Соңғы он жыл көлемінде модерн биінің көптеген өзіндік техникасы пайда болды, олардың әрқайсысы белгілі бір педагог немесе хореографтың анықтауымен дайындалған. Еуропада оларды contemporary dance деп атайды. 1999 жылы чех хореографы Иозеф Кацуорек хореографиялық училищелерде contemporary жаңа бағытындағы техникасын оқыта бастады. Ол өз жұмысында әртүрлі техниканы, сөзді, пластиканы пайдаланды. Осыдан кейін, И. Кацуорек бишілердің қазіргі би жөніндегі таным-түсініктерін кеңірек аша бастады.

Хореографиялық өнердегі оқытудың білім беру жүйесі педагогтен білімнің жоғарғы деңгейін, бәсекеге қабілеттілікті және би үлгілері мен олардың стилін ұдайы жаңартып отыруды талап етеді. 1995–1999 жылдар аралығында Селезнев атындағы АХУ-де модерн биінен француз әйелі Паскалина Ноэль сабақ берді. Ол Нью-Йорктегі Марта Грэхемнің қазіргі би мектебін бітіріп, дипломнан бөлек, атақты американдық әйелдің техникасынан сабақ беру рұқсатын да алды. Паскалина Ноэльдің арқасында, училищеде қазіргі би бөлімі пайда болды.

П. Ноэльдің үздік шәкірттерінің бірі – Әсел Абакаева. Ол училищені бітіргеннен кейін сол оқу орнында оқытушы болып қалды. Ә. Абакаева 2002 жылы Париждегі Рик Одомс атындағы біліктілікті көтеру институтында тәжірибеден өтті. Сонымен қатар «Самұрық» труппасында өнер көрсетті. Ал, қазір Т. Жүргенов атындағы ҚазҰӨА-да модерн техникасынан сабақ беруде. Сондай-ақ Gabbassov Sisters Company кәсіби труппасында өнер көрсетуде.

Сонымен қатар би өнеріне жас шәкірттерді баулу педагогикалық оқу орындарында да жүзеге асырылуда. Мәселен, 2004 жылы ҚазМемҚызПУ-да «050409 – Хореография» мамандығы бойынша білім беру стандартын дайындау кезінде Польшадағы қазіргі өнер бойынша шеберлік класына қатысушы, Абай атындағы Алматы мемлекеттік университетінің түлегі, хореография кафедрасының оқытушысы Лоскутова Надежда Алексеевна «Модерн» пәні бойынша бағдарлама әзірледі.

Қазақстанда модерн биін дамытуда суырып салушылық пен физикалық театрдың тәсілдерін қосқандағы әртүрлі қазіргі техниканы меңгерген оқытушылардың қатысуымен өткізілген шеберлік сыныптары мен фестивальдар үлкен үлес қосты.

«Билейтін аралар» атты қазіргі бидің алғашқы фестивалі 1998 жылы Селезнев атындағы АХУ-дың қабырғасында өткізілді және оны Жанат Байдалин мен Болат Жантаев ұйымдастырды.

1999 жылы Алматы Студенттер сарайында «Қызғылт Жал» («Розовая грива») атты I Халықаралық қазіргі би фестивалі өткізілді. Фестиваль Алматы қаласы әкімдігінің және Мәдениет комитетінің қолдауымен «Қызғылт Жал» Жастар орталығының ұйымдастыруымен өткізілді. «Қызғылт Жал» фестивалінің ұйымдастырушысы мен авторы Алла Буренкова болды. Ол – «Қызғылт Жал» Жастар мәдени орталығының президенті әрі Қазақстандағы қазіргі хореографияның балетмейстерлер Одағының атқарушы директоры, Т. Жүргенов атындағы Өнер академиясының түлегі. Алла Буренкова «Қызғылт Жал»-ды шетелде насихаттауға біраз күш-жігерін жұмсады. Ол мүмкін болған жағдайда барлық фестивальдерге қатыса отырып, атақты бишілер мен хореографтарды Алматыға тартып отырды.

«Қызғылт Жал» фестивалі 9 рет өткізілді. Осы фестиваль өткізілген жылдар ішінде Ресей, Франция, Түркия, Финляндия, Чехия, Латвия сияқты елдерден де қонақтар келіп қатысты.

2002 жылы «Ұмай Тәңірі» фестивалінде «Самұрық» труппасының «Секонд хэнд» және апалы-сіңлілі Ғаббасовалардың «Көршілер» атты қойылымдары ұсынылды.

Соңғы жылдары қазіргі биге деген қызығушылық арта түсуде. Модерн биі әртүрлі үлгіде көгілдір экрандағы жобаларда, кинофильмдер де насихатталып жүр. Бұрын хореографиямен айналыспаған адамдардың да қызығушылықтары ояна бастады. Осыған байланысты өте төмен деңгейдегі қызметтерін ұсынатын көптеген би студиялары мен мектептер (дайындығы жоқ оқытушылар, күтімсіз залдар) пайда бола бастады. Сонымен қатар әдістемелік көрсеткіштер жетіспеушілігі де байқалуда. Сахналық аландардың болмауы немесе олардың санының аздығы Қазақстандағы қазіргі хореографияны дамытудағы келелі мәселелердің бірі болып табылады.

2002 жылдан бастап Алматыда «Қазіргі хореография орталығы» қоғамдық қоры жұмыс істей бастады. Қордың ұйымдастырушысы мен директоры Флюра Мусина болды. Қорды ұйымдастырудағы басты мақсат – Орталық Азия аумағында қазіргі биді тарату және оған қолдау көрсету. 2006 жылы Қазіргі хореография орталығы Алматы қаласы I Орта Азиялық қазіргі би фестивалін өткізді. Бастапқы кезде оған Қазақстан мен Қырғызстаннан келген бишілер мен хореографтар қатысса, 2008 жылы өткізілген екінші фестивальде Тәжікстаннан, Өзбекстаннан, Қырғызстаннан, Ресейден, Франция мен Германиядан келген бишілер мен хореографтар да өз өнерлерін көрсетті. 2009 жылы өткізілген үшінші фестивальдегі бас көзайым Олег Пактің «Самұрық» труппасына қойылған «Менің алғашқы күзім» атты дипломдық спектаклі болды. Спектакль көрермендерді шынайылығымен және пластикалық тілінің өзіндік ерекшелігімен баурап алды.

2010 жылы өткізілген IV Орта Азиялық фестивальде Т. Жүргенов атындағы ҚазҰӨА-ның хореография факультетінің 4-курс студенті Егор Васильев «Нарцисс» атты өзінің қойылымын ұсынды.

2011 жылы Абай атындағы Қазақ мемлекеттік академиялық опера және балет театрында Қазақстан Республикасының Тәуелсіздігіне 20 жыл толуына орай «Қазіргі хореография кеші» өткізілді. Жоба Қазақстан Республикасының Алғашқы Президенті Қорының қолдауымен жүзеге асырылды.

Концерт бағдарламасына өнерге деген алғашқы қадамын жасаған жас Қазақстанның атақты хореографтарының жұмыстары енгізілді. Мұнда хореографтар үшін өздерінің ерекше жаңа жұмыстарын көрсетуге мүмкіндік туындаса, ал, көрермендер үшін қаладағы ең үздік сахнада қазіргі биді тамашалау мүмкіндігі туындады. Шақырылғандардың ішінде АҚШ, Корея, Германия, Түркия, Франция және т.б. елдердің дипломатиялық өкілдері де болды.

Аталған жоба аясында Қазақстанда қазіргі биді тарату мен дамыту бойынша қойылған басты мақсаттар да шешілді. Бұл жоба хореографиялық өнердің жаңа бағытына тың серпіліс берген жоба болды.

Қазіргі хореография бір орында тұрып қалмай, үздіксіз дамуда. Педагогтер, хореографтар, балетмейстерлер қазіргі биден сабақ берудің әдістемесі мен әртүрлі хореографиялық ізденісті, жаңа қимылдарды тануға үлкен ден қоюда. Contemporary техникасы да Қазақстанда қарқынды күш алып келеді. Бұл дегеніміз еліміздегі және шетелдердегі көрермендердің осы би түрін мойындағанын танытады. Модерн биі Қазақстанда тәуелсіздікпен қатар бірге жасап келе жатыр. Ол – біздің еліміздегі салиқалы саясат жасампаздығының нәтижесі.

ӘДЕБИЕТ

[1] Мусина Ф. Современный танец в Казахстане // Газета Номад Казахстан. – [электронный ресурс]. URL: <http://nomad-kazakhstan.kazakh.ru/nomad-kazakhstan/4759.php>

[2] Никитин В.Ю. Модерн-джаз танец: История. Методика. Практика. – М.: Изд-во ГИТИС", 2000. – 440 с.

[3] Казахстанская правда [электронный ресурс] от 02.04.2010. www.kazpravda.kz/c/1270179265

[4] Национальный портал Biografia.kz www.biografia.kz

REFERENCES

[1] Musina F. Sovremennyj tanec v Kazahstane // Gazeta Nomad Kazahstan. [jelektronnyj resurs]. URL: <http://nomad-kazakhstan.kazakh.ru/nomad-kazakhstan/4759.php>

[2] Nikitin V.Ju. Modern-dzhaz tanec: Istorija. Metodika. Praktika. M.: Izd-vo GITIS", 2000. 440 p.

[3] Kazahstanskaja pravda [jelektronnyj resurs] ot 02.04.2010. www.kazpravda.kz/c/1270179265

[4] Nacional'nyj portal Biografia.kz www.biografia.kz

ИСТОРИЯ РАЗВИТИЯ И СТАНОВЛЕНИЕ ТАНЦА МОДЕРН В КАЗАХСТАНЕ

Б. Д. Тургымбаева

Казахский государственный женский педагогический университет, Алматы, Казахстан

Ключевые слова: история, казахский танец, модерн, хореография, классический танец.

Аннотация. Сегодня в хореографии направления танца высшей модели является новым вкладом классического балета и народного-сценического танца.

Если дословно перевести танца модерн, то он означает современный танец. Это направление можно полностью назвать плодом XX века. Далее этот термин в хореографии имеет единственное направление. Эта система танца связана с такими великими исполнителями и хореографами, как Айседора Дункан, Рут Сен-Дени, Дорис Хэмфри, Марта Грэхем и т.д.

Это направление в хореографии начало бурно развиваться с становления независимости страны. Потому что после становления независимости развивать и строить свободные действия направления государственного и направления искусства стали появляться.

В связи с этим можно установить активную связь с ведущими зарубежными школами современного танца для хореографов, которые работают в самом молодом направлении хореографии. А эта возможность внесла вклад в бурное развитие школы современного танца в казахстане. Поэтому мы верим в становление модерн школы в будущем на международном уровне.

В этой статье дана информация истории развития и современной хореографии в Казахстане.

Поступила 17.03.2016 г.